

PREDGOVOR

Različite vrste globalnih opasnosti s kojima se suočava savremeni svijet mogu se podijeliti u dvije osnovne: zagađenje i stvaranje otpadnog materijala koji se izbacuje u okoliš. To istovremeno podrazumijeva prekomjerno trošenje prirodnih resursa koji se ne mogu obnoviti. U modernom društvu gotovo svaka stvar, materijal, aparat ili objekt će nakon kraćeg ili dužeg vremena postati otpad. Porast kvalitete života, razvoj tehnologija i upotreba nepovratne ambalaže uslovile su da se količine otpada iz dana u dan povećavaju i prijete ako se adekvatno ne zbrinu. Nesagledive su njihove posljedice koje polako ali sigurno ugrožavaju uslove za siguran život. I dok priroda svoje otpadke u procesu kruženja materije i energije ponovo iskorištava, čovjek je stvorio niz sintetskih materijala koji se u ovaj proces ne mogu uključiti. Oni se gomilaju narušavajući ravnotežu u prirodi i postaju ekonomski, ekološki i zdravstveni problem današnjice, a pred društvo postavljaju zadatak posebno brige za otpad.

Količina stvorenog otpada povezana je s tehnološkim razvojem i ekonomskom moći neke zemlje. Ekonomski razvijene zemlje stvaraju veću količinu otpada, pa su danas suočene s ozbiljnim problemima zbrinjavanja i upravljanja otpadom. Zemlje u razvoju stvaraju manje količine otpada od razvijenih zemalja, ali su i kod njih problemi štetnog uticaja na zdravlje ljudi i okoliš veliki jer nemaju uređene sisteme sakupljanja i zbrinjavanja otpada.

Budućim generacijama će zasigurno zadavati muke tri globalna ekološka problema: aerozagađenje, zagađenje voda i različite vrste toksičnog otpada, **a posebno opasni medicinski otpad**. Zagađenje koje dolazi iz zdravstvenih ustanova je specifično i može da bude veoma opasno, kako po zdravlje ljudi koji dolaze u kontakt sa opasnim medicinskim otpadom, kao i ekosistema u kojem se taj otpad skladišti. Upravljanje medicinskim otpadom jedno je od aktuelnih i neriješenih problema u Republici Srpskoj (BiH).

Živeći sa stvarima i osobama koje nas okružuju, toliko se suživimo sa situacijom i naviknemo na njih da ih gotovo i ne primjećujemo. Dok se ništa ozbiljno ne događa, stanje prihvaćamo kao “redovno” i o tome ne razmišljamo. To se dogodilo i meni jer nisam prepoznala i nisam bila svjesna problema i opasnosti što ih stvaraju sve veće količine svakodnevno proizvedenog medicinskog otpada.

S problemom opasnog medicinskog otpada prvi sam se put ozbiljno suočila kad sam imenovana članom Odbora za upravljanje medicinskim otpadom Doma zdravlja Šamac.

Radeći na izradi diplomskog/specijalističkog rada uputila sam se u literaturu, pogledala stvarnosti u oči i postal svjesna važnosti i veličine problema. Poseban problem predstavljaju informacije o količinama medicinskog otpada na nivou Republike Srpske (BiH), s obzorom da nema validnih podataka.

Knjiga se sastoji od šest dijelova. U prvom dijelu je obrađena definicija medicinskog otpada, kategorije i klasifikacija medicinskog otpada prema katalogu otpada i prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji.

Drugi dio čini zakonodavno – pravni okvir upravljanja medicinskim otpadom.

U trećem dijelu je obrađena aktuelna situacija u Domu zdravlja Šamac, u pogledu stanja stvaranja infektivnog medicinskog otpada, količine infektivnog medicinskog otpada, kao i mjere za uspostavljanje sistema bezbjednog upravljanja medicinskim otpadom i politika upravljanja medicinskim otpadom. U ovom dijelu je obrađena i sterilizacija infektivnog medicinskog otpada koja se radi u Opštoj bolnici „Sveti Apostol Luka” u Doboju, gdje se odvozi infektivni medicinski otpad iz Doma zdravlja Šamac.

U četvrtom dijelu je obrađena minimizacija i redukcija medicinskog otpada. Peti dio je prikupljanje, skladištenje i tretman medicinskog otpada. U šestom dijelu je obrađena procjena rizika u kontekstu medicinskog otpada kao i upustva kroz pet koraka u procjeni rizika.

Ovom prilikom bih se zahvalila mentoru prof. dr sc. Veljku Đukiću na svesrdno ukazanoj pomoći prilikom pripreme koncepta i na korisnim sugestijama koje sam dobila prilikom pisanja ovog rada, kao i svima koji su pomogli da ovaj rad dobije na svom kvalitetu.

Zahvaljujem se mojim roditeljima koji su mi pokazali put; mom mužu Cvijetinu s kojim ga slijedim; i mojoj kćerki Anastasiji, koja čeka svoj put.

Autor
Jelena Đurić

Banja Luka, oktobar 2011.